

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Datum
2017-01-13

Dnr
2017KS28 000

Yttrande om Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU2015:99), Riksintresseutredningen

Bakgrund

Regeringen beslutade den 19 december 2013 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av 3 kap. miljöbalken och relevanta delar av 4 kap. miljöbalken. Utredaren ska föreslå sådana ändringar som ger ett system för hushållning med mark- och vattenområden och särskilt områden av riksintresse som är ändamålsenligt, anpassbart över tiden, fokuserat på väsentliga och aktuella behov och som inte leder till onödiga inskränkningar i användningen av mark- och vattenområden eller för planeringen av hur områdena ska användas. Utredningen har antagit namnet riksintresseutredningen.

Utredningen har sänts på remiss under tiden 2016-10-18 till 2017-02-28. Härryda kommun är inte en av de kommunerna som särskilt beretts tillfälle att yttra sig över utredningen. Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) har fått rubricerat ärende på remiss.

Göteborgsregionens kommunalförbund har tagit fram ett yttrande över Riksintresseutredningens betänkande Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU2015:99).

Härryda kommun har tagit del av GR:s yttrande inför dess beredning.

Yttrande

Härryda kommun ser liksom Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) positivt på översynen av hushållningsbestämmelserna för mark och vatten samt den utvärdering som riksintresseutredningen har gjort.

Härryda kommun instämmer med de synpunkter som förts fram i yttrandet från kommunalförbundet. Härryda kommun vill dock särskilt lyfta fram att kommunen ställer sig tveksam till om den föreslagna nya hanteringen av riksintressen och områden av väsentligt intresse faktiskt kommer att underlätta i den kommunala planeringen av mark- och vattenområden vad

gäller tydlighet, effektivisering i planförfaranden eller tidsbesparingar. Vidare vill Härryda kommun understryka vikten av följande punkter.

Områden av väsentligt allmänt intresse

Utredningen föreslår att ett nytt begrepp, mark- och vattenområden av väsentligt allmänt intresse, införs och definieras i 3 kap. miljöbalken. Områden av väsentligt allmänt intresse ska enligt förslaget redovisas i kommunens översiktsplan, där det ska framgå hur kommunen avser att tillgodose intressena. Ett område av väsentligt allmänt intresse föreslås kunna ges företräde över riksintresse. Utredningen anger vilka områden som kan anses vara av väsentligt allmänt intresse, bland dem finns bland annat bostadsförsörjning, näringslivsutveckling och regional tillväxt.

GR anger att det är övergripande positivt att andra allmänna intressen än riksintressen lyfts och ges en betydelse i samhällsplaneringen. Nuvarande system har medfört att områden för riksintressen har fått karaktären av restriktioner i planeringen. Förslag som innebär att väsentligt allmänt intresse kan prioriteras före riksintresse ser GR som positivt. Genomförandet fordrar dock en hel del förtydliganden innan det kan genomföras. *Härryda kommun instämmer i de synpunkter som läggs fram av GR och betonar särskilt vikten av tydlighet i bedömningskriterierna inför ett införande i kommunernas översiktsplaner. Vidare ser Härryda kommun särskilt positivt på förslaget att införa bostadsförsörjning och näringslivsutveckling som väsentligt allmänna intressen.*

GR anger att utredningen redovisar att förslaget kommer ge mer kunskap hos handläggare och mer underbyggda planeringsunderlag. För att kommunerna ska åstadkomma detta kommer det att krävas mer resurser särskilt i ett inledande skede. Det är viktigt att förbereda kommunerna på denna tröskel, speciellt i kommuner med små planeringsresurser. För att uppnå ett gott resultat vid införandet är det viktigt att tidsplanen ger tillräckligt med utrymme för att kommunerna ska ges möjlighet att anpassa sin verksamhet. *Härryda kommun instämmer i ovanstående och vill särskilt betona att de föreslagna ändringarna i riksintresseutredningen med största sannolikhet innebär att kommunernas översiktsplaner kommer att behöva ändras i delar eller helt arbetas om. Det är därför av vikt att kommunerna ges tillräcklig tid för att ändra översiktsplanen och att det blir tydligt hur riksintressena och områdena av väsentligt allmänt intresse ska hanteras innan en aktuell översiktsplan finns klar.*

Riksintresseområden

Enligt utredningens förslag är ett område av riksintresse, om området ur ett långsiktigt hushållningsperspektiv är av stor nationell betydelse och regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har beslutat att området är av riksintresse. Sektorsmyndigheterna föreslås bemyndigas att fatta beslut. Besluten ska aktualitetsprövas minst varannan mandatperiod. Enligt förslaget införs också bestämmelser i Hushållningsförordningen om att regeringen beslutar om kriterier för områden av riksintressen. Boverket föreslås enligt utredningen ha ett övergripande och särskilt ansvar för

områden enligt kapitel 3 i MB samt att de ska samordna myndigheternas underlag.

GR stödjer införande av en definition av och kriterier för vad som menas med områden av riksintressen samt är positiva till enhetliga och precisa värdebeskrivningar för riksintressen. GR anger också att det trots att det i förarbetena i NRL (prop. 1985/86:3) uttalas att det inte är meningen, har det utvecklats influensområden (buffertzoner) i varierande grad i anslutning till riksintresseområde. I samband med översyn av riksintresseområden bör det klarläggas att inga influensområden utanför riksintresseavgränsningen ska finnas. *Härryda kommun instämmer i GR:s positiva syn på att precisera riksintressena och arbetet med dem samt införandet av en samordnande myndighet. Kommunen vill dock också framföra att en aktualitetsprövning av riksintressena kan komma att påverka aktualiteten av de kommunala översiktsplanerna och bidra till fler och tidsmässigt tätare ändringar av översiktsplanen. Detta kan särskilt påverka kommuner med små planeringsresurser.*

GR anser att staten behöver prioritera när flera olika riksintressen överlappar varandra. *Härryda kommun instämmer.*

Påtaglig skada ersätts av att intresset ska tillgodoses

Bestämmelserna i 3 kap. MB anger att intressena ska ”skyddas mot” olika åtgärder som medför ”påtaglig skada” eller motsvarande. Att ”tillgodose ett intresse” är enligt GR:s, och utredningens uppfattning en formulering som bättre stämmer överens med bestämmelsernas karaktär av planeringsriktlinjer än den nuvarande formuleringen. Formuleringen kan enligt utredningens mening bidra till att främja en helhetssyn vid överväganden om användningen av mark- och vattenområden. GR anser vidare att det är bra att plan- och bygglagen och miljöbalken ensas genom att använda samma begrepp i båda lagtexterna. *Härryda kommun ställer sig bakom utredningens och GR:s uppfattning att ändra den nuvarande formuleringen till att ”tillgodose ett intresse”.*

Helhetssyn

Utredningens förslag syftar till att främja en helhetssyn i den fysiska planeringen. För att främja en helhetssyn föreslår utredningen att en bestämmelse införs i 3 kap. miljöbalken om att överväganden om användning av mark- och vattenområden ska göras utifrån en helhetssyn som främjar att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas.

GR anser att utredningen behöver förtydliga hur helhetssynen ska åstadkommas. Det är också viktigt med förtydligande som underlag för kommande tillståndsprövningar och behandling av överklagade beslut i mark- och miljödomstolen. *Härryda kommun instämmer särskilt i vikten av helhetssynen och förtydligande underlag inför kommande beslut och tillståndsprövningar av kommunen.*

Peter Lönn
Kommundirektör

Håkan Jacobsson
Samhällsbyggnadschef